

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **A. A. S.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2017, č. j. OAM-163/LE-LE05-P06-PD2-2012, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 8. 2017, č. j. 78 Az 2/2017 – 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“), kterým bylo dle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), pro vady řízení zrušeno jím vydané v záhlaví označené rozhodnutí. Tímto rozhodnutím stěžovatel dle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl žádost žalobce o prodloužení jemu udělené doplňkové ochrany na území České republiky.

[2] Krajský soud napadené rozhodnutí zrušil pro vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť přisvědčil žalobní námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Ostatním žalobními námitkám nepřisvědčil.

[3] Doplňková ochrana je jednou z forem mezinárodní ochrany, nicméně nelze jej považovat za univerzální nástroj sloužící k poskytování ochrany před bezprávním postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí doplňkové ochrany jsou zákonem poměrně úzce vymezeny a pokrývají pouze určitou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou

uznávána nejen v mezinárodním, ale i vnitrostátním kontextu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 – 46).

[4] Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, je k udělení doplňkové ochrany potřeba kumulativně splnit následující podmínky: „[Ž]adatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba); (3) vážné újmy; (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu; a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule.“ Stěžovatel se při posuzování žádosti zaměřil především na třetí podmínku, tj. zda žalobci hrozí v případě návratu do Afghánistánu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Jak vyplynulo ze stěžovatelem předloženého správního spisu a žalobou napadeného rozhodnutí, stěžovatel v rámci své úvahy vycházel zejména z informací poskytnutých žalobcem jednak v samotné žádosti o prodloužení doplňkové ochrany, a dále z protokolu o pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany. Z uvedených listin vyplynulo, že žalobce o prodloužení doplňkové ochrany žádá zejména z důvodu probíhajícího ozbrojeného konfliktu v Afghánistánu, v jehož důsledku se zhoršila tamní bezpečnostní situace. Dalším důvodem pak byly osobní problémy žalobce s rodinou jeho snoubenky, která jej chce zabít pro odlišný původ, a v neposlední řadě nedostatek pracovních příležitostí.

[5] Krajský soud konstatoval, že se žalobci podařilo konkrétními tvrzeními zpochybnit dosavadní skutková zjištění a bylo na stěžovateli, aby je v dalším řízení potvrdil nebo vyvrátil, což však neučinil. Závěry stěžovatele nemají oporu v nashromážděných podkladech, neboť není zřejmé, na základě čeho dovodil, že se bezpečnostní situace v Afghánistánu natolik zlepšila, že již není v případě žalobce důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Tato skutečnost ostatně vyplývá i z ústního jednání, při kterém pověřený pracovník stěžovatele potvrdil, že nejaktuálnější zprávy zaznamenávající výrazné zlepšení bezpečnostní situace v Afghánistánu nebyly zahrnuty do správního spisu.

[6] Pokud stěžovatel ve vyjádřeních a ústních jednáních poukazoval na skutečnost, že probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista byl již z pouhé přítomnosti na území Afghánistánu vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy, musí mít pro svá tvrzení důkazy, jež jsou součástí správního spisu. Soud je dle § 75 odst. 1 s. ř. s. povinen vycházet při přezkoumávání rozhodnutí správního orgánu ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[7] Stěžovatel byl povinen mít své závěry řádně podložené příslušnými podklady. S těmito podklady musí být účastníkovi řízení dána možnost se seznámit. V daném případě stěžovatel svým postupem znemožnil žalobci řádně realizovat své účastnické právo ve smyslu § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „správní řád“), protože učinil závěry o zlepšení bezpečnostní situace v zemi původu žalobce, aniž by je jakkoliv podložil aktuálními zprávami o bezpečnostní situaci v Afghánistánu, které by současně tvořily nedílnou součást obsahu správního spisu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[8] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Trvá na tom, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy.

[9] V pohovoru ze dne 27. 9. 2016 žalobce jako důvod své žádosti uvedl, že nemá práci, je ohrožen na životě ze strany rodiny jeho snoubenky. Dále se zmínil o aktuální bezpečnostní

pokračování

situaci v K. Poukázal na výbuchy, k nimž v tomto městě dochází, včetně čtvrti, v níž bydlel a kde dosud bydlí jeho rodiče a sourozenci. Alternativu přestěhovat se v rámci afghánského území odmítl s vysvětlením, že by se tak stejně nevyhnul pomstě ze strany snoubenčiny rodiny. Současně uvedl, že bezpečnostní situace na venkově je ještě horší. Informace o bezpečnostní situaci získává od rodiny a ze zpráv z internetu. Ke svým tvrzením žádné konkrétní materiály nedoložil.

[10] K takto zjištěným důvodům shromáždil stěžovatel podkladové informace z různých zdrojů, s nimiž měl žalobce možnost se seznámit (viz protokol str. 262 správního spisu). Stěžovatel tedy vycházel z informací, s nimiž byl žalobce řádně seznámen, přičemž tyto informace žalobce žádnými konkrétními materiály nezpochybnil. Naopak při svých tvrzeních zůstal u obecných konstatování čerpaných z internetových zpráv a ze sdělení příbuzných.

[11] Oproti tomu stěžovatel odkázal v odůvodnění rozhodnutí na dostatečně aktuální konkrétní informace ze spolehlivých zdrojů, o něž opřel svůj závěr, že situaci v Afghánistánu již nelze nadále považovat za celoplošné rozšířené nerozlišující násilí, které by postihovalo celé území Afghánistánu jako v době, kdy byla žalobci doplňková ochrana udělena, resp. prodloužena.

[12] Závěry stěžovatele proto vycházejí ze zpráv o Afghánistánu, jež jsou součástí správního spisu a mají v nich oporu. Pokud se s těmito závěry krajský soud neztotožnil, měl své stanovisko náležitě odůvodnit a uvést, jaké z konkrétně shromážděných informací považuje za nepřesné či neakceptovatelné. To však krajský soud neučinil, čímž zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností.

[13] Stěžovateli není zřejmé, o jaká konkrétní tvrzení krajský soud své závěry opírá. Vycházel-li soud z výroku zástupce žalobce, že absence aktuálních zpráv o zemi původu ve správním spisu zamezila žalobci seznámit se s novými skutečnostmi, což představuje podstatnou vadu řízení, pak je takový postup nezákonný. Krajský soud byl totiž, jak sám uvedl, vázán skutkovým a právním stavem ke dni vydání správního rozhodnutí. V průběhu řízení před krajským soudem nebyly závěry stěžovatele žádným objektivním způsobem zpochybněny a postup soudu nelze bez dalšího ospravedlnit obecným abstraktním odkazem na existenci aktuálnějších informací vydaných po dni vydání správního rozhodnutí.

[14] Na podporu své argumentace stěžovatel odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 5. 2017, č. j. 63 Az 5/2017 – 74, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí ze dne 18. 1. 2017. Z tohoto rozhodnutí cituje pasáže týkající se obsahu správního spisu v dané věci. Odkazuje také na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2016, č. j. 8 Azs 46/2016 24, dle něhož odkládající na případě jiného afghánského státního příslušníka realizovatelnost správního vyhoštění do Afghánistánu v době nepříliš vzdálené k datu vydání nyní přezkoumávaného správního rozhodnutí.

[15] Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

[16] Ve vyjádření žalobce namítá, že při ústním jednání pověřený pracovník stěžovatele uvedl, že aktuální zprávy o zlepšující se bezpečnostní situaci v Afghánistánu nejsou součástí spisu. Přesto je však zlepšením bezpečnostní situace v Afghánistánu argumentováno. Rozhodoval-li správní orgán na základě podkladů, které nejsou součástí spisu, jde o vadu v řízení, neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech a také jde o porušení § 36 odst. 3 správního řádu.

[17] Ve spisu jsou založeny zprávy a materiály vztahující se k roku 2015, tj. ke skutkovému stavu starému 2 roky. Neměl-li správní orgán aktuálnější zprávy k dispozici, měl si opatřit aktuální informace z jiných zdrojů, popřípadě posečkat s vydáním rozhodnutí do doby, kdy budou zprávy aktualizovány. Neschopnost správního orgánu si aktuální zprávy opatřit, nemůže v žádném případě vést k tíži žadatele o mezinárodní ochranu, neboť by tím byl porušen veškerý smysl této právní úpravy, zejména zásady *non refoulement*.

[18] Jestliže žalobce tvrdil, že situace v jeho zemi se v posledních měsících značně zhoršila, byl správní orgán povinen toto tvrzení spolehlivě vyvrátit, a to za užití aktuálních informací o zemi původu. K odkazu stěžovatele na rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě uvedl, že situaci každého žadatele je nutno posuzovat individuálně a nelze ji bez dalšího srovnávat, pouze na základě shodné zemi původu či shodného časového okamžiku. Závěry Krajského soudu v Ostravě navíc považuje za věcně nesprávné, přičemž ani Krajský soud v Ústí nad Labem ani Nejvyšší správní soud nejsou tímto rozsudkem vázány.

[19] Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a za stěžovatele jedná řádně pověřená osoba ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s.

[21] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Otázkou přijatelnosti kasační stížnosti se soud zabývá i v situacích, kdy je stěžovatelem žalovaný správní orgán (srov. zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 – 59, publ. pod č. 1143/2007 Sb. NSS, a či rozsudek ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016 – 55).

[22] Nyní posuzovaná kasační stížnost svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Závěry krajského soudu odpovídají obsahu napadeného rozhodnutí i obsahu správního spisu, sporná otázka byla vyřešena v souladu s ustálenou judikaturou (srov. např. rozsudek NSS ze dne 3. 8. 2016, č. j. 2 Azs 56/2016 – 85 či rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003 – 50) a krajský soud se řádně vypořádal se všemi žalobními námitkami. Dle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[23] Nejprve se soud zabýval nepřezkoumatelností kasační stížností napadeného rozhodnutí. Vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu (správního orgánu) je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[24] Veškerá výše uvedená kritéria rozsudek krajského soudu splňuje. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o vyčerpávající odůvodnění, ze kterého je zcela zřejmé, proč krajský soud

pokračování

rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Krajský soud pečlivě vypořádal veškeré uplatněné žalobní námitky, přičemž skutečnost, že jedné z nich přisvědčil, nemá za následek nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Tvzení, dle kterého není zřejmé, co krajský soud stěžovateli vytyká (absenci jakých zpráv či konkrétní nedostatky použitých podkladů) nemá oporu v napadeném rozsudku. Krajský soud jasně uvedl, že namítal-li žalobce aktuální zhoršení bezpečnostní situace v zemi původu, bylo povinností stěžovatele tuto námitku spolehlivě vyvrátit, přičemž na str. 6 výslovně uvedl, že nejaktuálnější zprávy zaznamenávající výrazné zlepšení bezpečnostní situace v Afghánistánu nebyly zahrnuty do správního spisu, což u ústního jednání potvrdil i pověřený pracovník stěžovatele.

[25] Výše uvedené závěry odpovídají obsahu žalobou napadeného rozhodnutí. Z něj je mj. zřejmé, že žalobci byla v roce 2013 z důvodu aktuální bezpečnostní situace v zemi původu udělena doplňková ochrana, která byla následně prodloužena do 17. 10. 2016. Dne 29. 8. 2016 podal žalobce žádost o prodloužení jemu udělené doplňkové ochrany. V rámci pohovoru uvedl, že se v K. zvýšil počet sebevražedných atentátů, jejichž cílem jsou vládní instituce, nicméně umírají při nich i běžní civilisté. Posledním bydlištěm žalobce v zemi původu byl K., čtvrť S. S., kde se nachází mj. ministerstvo obrany, spravedlnosti, zahraničí, průmyslu a obchodu a také prezidentský palác. Žalobce bydlí v jejich bezprostřední blízkosti. Ke zhoršení bezpečnostní situace došlo zejména v posledních 4 měsících, což ví od rodiny a ze zpráv z internetu. Situaci považuje za horší, než uvádějí zprávy shromážděné stěžovatelem.

[26] Stěžovatel v napadeném rozhodnutí konstatoval, že dle jeho názoru došlo k takovým zásadním a trvalým změnám situace v zemi původu žalobce ve vztahu k jim prezentovaným důvodům, že udělení doplňkové ochrany již není zapotřebí. Toto své tvrzení však opřel o zprávy, které se povětšinou vyjadřovaly k bezpečnostní situaci v zemi původu v roce 2015 a které navíc uvádějí, že se v roce 2015 bezpečnostní situace v Afghánistánu oproti roku 2014 výrazně zhoršila (např. Zpráva Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Afghánistánu za rok 2015; Zpráva Ministerstva zahraničních věcí Velké Británie o lidských právech a demokracii za rok 2015; Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky zpracována na základě informací dostupných ke dni 1. 3. 2016).

[27] Není tedy skutečně zřejmé, na základě jakých podkladů dospěl stěžovatel k závěru, že tvrzení žalobce o zhoršení bezpečnostní situace v Afghánistánu, resp. v samotném K. v posledních 4 měsících (tj. květen až srpen 2016, pozn. NSS) není důvodné. Skutečnost, že nejaktuálnější zprávy zaznamenávající výrazné zlepšení bezpečnostní situace v Afghánistánu nebyly zahrnuty do správního spisu, není sporná, neboť ve spisu skutečně zahrnuty nejsou, což ostatně potvrdil u ústního jednání před soudem i pověřený pracovník stěžovatele (viz protokol o ústním jednání založený na č. l. 28 soudního spisu krajského soudu).

[28] Zásadní nedostatek v postupu stěžovatele Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem spatřuje v tom, že aktuální zprávy o výrazném zlepšení bezpečnostní situace v zemi původu netvoří součást správního spisu, ačkoliv je zlepšením aktuální bezpečnostní situace argumentováno. Zprávy, o které stěžovatel své závěry pro neudělení (neprodloužení) doplňkové ochrany opřel, se časově mýjí s námitkou žalobce. Stěžovatel tak na věc mechanicky aplikoval podklady, které měl k dispozici, které však vzhledem k jejich datu a dokonce i obsahu nemohly samy o sobě tvrzení žalobce vyvrátit.

[29] Úkolem stěžovatele je reagovat na konkrétní námitku žalobce a shromáždit pro vydání svého rozhodnutí přesné a aktuální informace z různých zdrojů o státu, jehož je žadatel o udělení mezinárodní ochrany státním občanem. Judikaturu, na kterou stěžovatel v kasační stížnosti odkázal, nelze na posuzovanou věc s ohledem na shora uvedené skutkové okolnosti aplikovat.

[30] Ze spisového přehledu a vyjádření pověřeného pracovníka stěžovatele navíc vyplývá, že uvedené podklady součástí spisu ani nikdy nebyly. Nebyly-li zprávy vyjadřující se k aktuální bezpečnostní situaci v zemi původu součástí správního spisu, a přesto je zlepšením aktuální situace argumentováno, bylo porušeno právo účastníka řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Toto právo představuje jedno ze základních procesních práv ve správním řízení, které je současně zárukou základního práva podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, dle něhož má každý právo, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2014, č. j. 9 As 42/2014 – 35).

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. ledna 2018

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu